

Östersjöstrategin för nybörjare

© **Tillväxtverket**

Upplaga: 1 000 ex, därefter tryck vid behov

Produktion: Ordförrådet

Illustration: Maimi Parik

Foto: sid 14–15 Ordförrådet, sid 29 Lunds universitet/Mikael Risedal,
sid 30 NordicPhotos/Westend, sid 31 NordicPhotos/Mikael Andersson,
sid 32 Per-Erik Adamsson/Stockholms Hamnar, sid 33 Johnér/Conny Fridh
Stockholm, mars 2014

Tryck: DanagårdLiTHO

ISBN 978-91-86987-97-8

Info 0547

Broschyren finns att beställa eller laddas ner på
tillvaxtverket.se/publikationer

Har du frågor om denna broschyr, kontakta:

maria.evertsson@tillvaxtverket.se

Arbetar du med att utveckla din kommun eller region? Är du nyfiken på vad EU:s strategi för Östersjöregionen är och vilken nytta du skulle kunna ha av den? Då är den här broschyren för dig!

En liten broschyr om EU:s strategi för Östersjöregionen

Vilken användning kan en svensk kommun eller region ha av Östersjöstrategin?

Varför är det så viktigt att samarbeta med andra Östersjöländer? Hur hänger allt ihop och vad är det egentligen för skillnad mellan EU:s Östersjöstrategi, Europa 2020 och Östersjöprogrammet? I den här broschyren svarar vi på det och lite till. Vi berättar mer om de gemensamma mål som regionen strävar efter och hur man gör om man vill arbeta med ett projekt. Du får även läsa om projekt samt möta projektledare som delar med sig av sina råd.

Vad är EU:s strategi för Östersjöregionen?

EU:s strategi för Östersjöregionen tog sin start 2009 och handlar om gemensam problemlösning – och att dra nytta av möjligheter som ett ökat samarbete ger. Strategin är en överenskommelse mellan medlemsstaterna i EU och Europeiska kommissionen om att fördjupa samarbetet mellan länderna runt Östersjön för att möta gemensamma utmaningar som länderna i regionen står inför i dag, som till exempel att rena ett smutsigt hav, förebygga effekterna av klimatförändringar och bekämpa gränsöverskridande brottslighet.

Östersjöstrategins mål och delmål

Rädda havsmiljön

- Rent vatten i havet
- Rik och livskraftig fauna
- Ren och säker sjöfart

Länka samman regionen

- Bra transporter
- Pålitliga energimarknader
- Koppla samman människor i regionen
- Bättre samarbete för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet

Öka välståndet

- Östersjöregionen som föregångare för att genomföra Europa 2020-strategi
- Förbättrad global konkurrenskraft i Östersjöregionen
- Anpassning till klimatförändringar, förebygga och hantera risker

Läs mer om vad de tre målen innebär på sidorna 10–12!

Är EU:s Östersjöstrategi en strategi för bara havet?

Nej, strategin omfattar många andra gemensamma utmaningar och möjligheter som är specifika för EU-länderna runt Östersjön och som man bättre löser tillsammans.

Strategin berör i första hand EU:s medlemsstater i regionen – norra Tyskland, Polen, Litauen, Lettland, Estland, Finland, Sverige och Danmark.

Det finns även länder utanför EU som också deltar aktivt i arbetet med Östersjöstrategin. Norge är ofta med i arbetet, likaså Ryssland som är ett viktigt samarbetsland. Därtill medverkar ibland Island och Vitryssland.

Vilken användning kan en svensk kommun, region eller organisation ha av Östersjöstrategin?

Man kan till exempel:

- arbeta med stadsplanering och hållbarhetsfrågor ur ett större perspektiv,
- lösa viktiga framtidsfrågor som är grundläggande för att utveckla exempelvis turism och andra närliggande näringar,
- samarbeta runt transportfrågor eller sjösäkerhet,
- arbeta med affärsutveckling så att företag utvecklar export och internationella samarbeten i närområdet,
- få idéer om hur man kan arbeta smart med grön, offentlig upphandling,
- samarbeta kring energifrågor och andra frågor som knyter ihop miljö och ekonomi,
- få inspiration till hur man kan hjälpa ungdomar som har hoppat av skolan,
- effektivisera arbetet med krisplaner och krishantering,
- få draghjälp för att driva viktiga utvecklingsprojekt gentemot myndigheter på olika nivåer,

... och mycket mera.

Berör Östersjöstrategin alla kommuner i Sverige?

Ja. De flesta frågor som Östersjöstrategin tar upp innebär möjligheter för samtliga kommuner i Sverige, inte bara de som har kustremsor mot Östersjön. Kustregionerna har kanske lättare att se kopplingen till Östersjöstrategin och berörs av fler insatsområden, men strategin berör alla kommuner och regioner.

Sju skäl att samarbeta mer i Östersjöregionen

Ett genomtänkt samarbete i Östersjöregionen ger många fördelar. Här är sju exempel på vad man kan vinna med ett samarbete.

1. Smartare problemlösning

Bättre förutsättningar att lösa gemensamma problem som kräver insatser från alla involverade, till exempel miljöproblemen i Östersjön, bristfälliga transportleder eller tillgång till energi.

2. Smidigare arbetssätt och metoder

Ökad tillgång till arbetssätt och metoder för att till exempel arbeta med kompetensförsörjning och hållbarhetsfrågor som ju är aktuella för alla länder som omfattas av Östersjöstrategin.

3. Bättre samarbete kring miljöfrågor

Ökade möjligheter att samarbeta kring till exempel hur man förebygger översvämningar och annat som har med klimatomställningen att göra.

4. Större marknad

Större marknad för företagens produkter och tjänster samt bättre möjligheter att driva frågor för att underlätta export och import, till exempel transportfrågor.

5. Ökad kompetens och större nätverk

Ökad kompetens och kontakter som gör företagen starkare på den globala marknaden.

6. Trygghet och säkerhet

Ett samarbete underlättar arbetet kring säkerhet, till exempel brottsbekämpning och krishantering.

7. Ökade resurser

Samarbete med flera partners i nya nätverk ger ökade resurser till ett gemensamt projekt.

Dessutom finns chansen att bli ett föredöme i Europa och världen när det gäller att lösa problem över gränserna!

**Ewa Hedkvist
Petersen**
Projektledare,
Landstinget i
Norrbottens län

Foto: PRO

Så arbetar vi med Östersjöstrategin!

Varför jobbar ni med Östersjöregionen?

– Landstinget har identifierat demografi som en viktig framtidsfråga. Vi har hög medelålder i Norrbotten och såg möjligheten att analysera frågan tillsammans med andra i Östersjöregionen som har en liknande situation. Vi ville lära oss och genom det få fram metoder som gör att vi kan bli föregångare.

Vad är mest givande med samarbetet?

– Det är väldigt givande, inte bara att arbeta med olika länder utan även med olika kompetenser. Man lär sig olika sätt att angripa problem och olika tänkesätt. Samtidigt har vi det gemensamt att vi alla vill förbättra "vår" region.

Vilka råd skulle du vilja ge till andra som är intresserade av att börja jobba med samarbete i Östersjöregionen?

- Att inte låta det stanna vid en tanke. Att verkligen göra det!
- Se bortom de administrativa hindren.
- Ha attityden att det finns mycket att lära.
- Språket är inget problem. Alla pratar engelska, men ingen har engelska som förstaspråk.

- Rent vatten i havet
- Rik och livskraftig fauna
- Ren och säker sjöfart

Vad innebär de tre målen?

EU:s Östersjöstrategi har de tre huvudmålen att rädda havsmiljön, länka samman regionen och öka välbefindandet.

Rädda havsmiljön

Bara tillsammans kan vi rädda Östersjön – ett av världens smutsigaste hav, i stort behov av räddningsinsatser. Det gäller till exempel Östersjöns sårbarhet för övergödning, föroreningar och överfiske som ställer särskilt höga krav på samarbetet inom regionen. Målet att rädda havsmiljön handlar om att uppnå en god miljöstatus och biologisk mångfald i havet och att göra Östersjöregionen till en föregångsregion för ren sjöfart.

Rent hav ger inte bara förbättrade förutsättningar för de människor som lever och verkar runt Östersjön. Det ger också möjligheter att utveckla turism- och besöksnäringen, en näring som växer och därmed blir allt viktigare för ekonomi och sysselsättning.

Länka samman regionen

Stora delar av Östersjöregionen är glest befolkad med stora avstånd till andra marknader. Transportsystemen och energimarknaderna har av historiska skäl utvecklats oberoende av varandra och är ännu inte sammanlänkade i tillräcklig utsträckning för att bäst ta tillvara regionens potential för konkurrenskraft och livskvalitet. Det krävs ett bättre samarbete för att förbättra regionens transportsystem och trygga energiförsörjningen.

Att länka samman regionen handlar även om att föra människor närmare varandra för att kunna dra nytta av en större kritisk massa när det gäller kunskaper, idéer och affärer. Det kan ske exempelvis genom student- och forskningsutbyten, företagskontakter eller genom att ta tillvara regionens förutsättningar som turistmål.

Det kan även handla om konkreta samarbeten för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet som trafficking och smuggling av stöldgods med mera.

- Bra transporter
- Pålitliga energimarknader
- Koppla samman människor i regionen
- Bättre samarbete för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet

- Östersjöregionen som föregångare för att genomföra Europa 2020-strategi
- Förbättrad global konkurrenskraft i Östersjöregionen
- Anpassning till klimatförändringar, förebygga och hantera risker

Öka välståndet

Utveckla Östersjöregionen – skapa en region i tillväxt! I och med utvidgningen av EU år 2004 är i dag åtta av nio Östersjöländer också medlemmar i EU och därmed en del av EU:s inre marknad. Det betyder större förutsättningar till handel och utbyten av kompetens och kunskap. Handeln mellan länderna i Östersjöländerna är redan betydande, men skulle kunna öka.

Länderna runt Östersjön kan stärka konkurrenskraften och välståndet genom att samverka bättre kring forskning och utveckling och på olika sätt fördjupa den inre marknaden.

Starka sektorer i Östersjöregionen är bland annat IT, miljöteknik, hälsa, trä- och skogsindustri. Genom bättre samarbeten med bland annat kluster inom gemensamma styrkeområden kan regionen utvecklas till en starkare global aktör.

Det finns en handlingsplan till Östersjöstrategin

Till EU:s strategi för Östersjöregionen finns en handlingsplan där de tre målen preciseras. Till målen finns prioriteringsområden med utpekade ansvariga myndigheter och departement i de olika länderna i Östersjöregionen.

I handlingsplanen, som finns både på svenska och engelska, beskrivs också flaggskeppsprojekt som ska tjäna som inspiration. Ett sätt att använda handlingsplanen är att söka i den på de ord som bäst motsvarar ditt intresseområde.

Du hittar handlingsplanen på www.balticsea-region-strategy.eu

Värt att veta om Östersjöregionen!

- Östersjöregionen tillhör de mest konkurrenskraftiga regionerna i världen.
- Närmare 40 procent av svensk export går till länderna i Östersjöregionen.
- Fram till år 2020 förväntas nästan 15 miljarder kronor att omsättas i mer än 1 000 projekt inom EU:s program för territoriellt samarbete.

Du kan exempelvis söka på orden ...

🔍 Culture |

🔍 Transport |

🔍 Business |

Våra främsta handelspartners finns i närområdet. Vi kan stå starkare globalt genom att jobba tillsammans.

Rädda havsmiljön
Länka samman regionen
Öka välståndet

Havet är en resurs för människors hälsa och välbefinnande. Men det ger också stora möjligheter att skapa arbetstillfällen och tillväxt.

Vitryssland Polen
Finland Tyskland
Lettland
Norge Estland Danmark
Litauen Ryssland

**Samarbete
ger oss
möjligheter
att ta del av
varandras
kunskaper,
idéer och
lösningar.**

**Kan vänorten
vara vägen in?**

Många kommuner har exempelvis vänorter i länderna i Östersjöregionen. Dessa kontakter kan vara en väg in för samarbeten.

Hur gör man om man vill arbeta med ett Östersjöprojekt?

- Utgå från det egna behovet av utveckling.
- Ta hjälp av andra som har erfarenhet av samarbetsprojekt, till exempel de som är beskrivna i den här skriften.
- Delta på tematiska konferenser och knyt kontakter.
- Se till att ha med alla aktörer från början som gör det möjligt att nå de uppsatta målen.

Tillväxtverket och Svenska institutet har kunskaper och kontakter som du kan ha nytta av.

Tillväxtverket

Tillväxtverket samordnar ett nätverk av myndigheter och regioner och har även täta kontakter med andra länder i Östersjöregionen. Tillväxtverket kan hjälpa till med kontakter om hur man söker sig vidare.

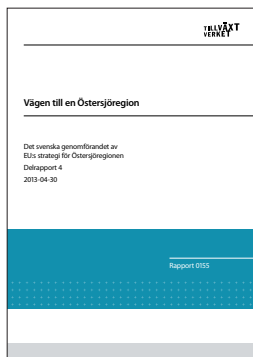
Svenska institutet

Svenska institutets Östersjöenhet har mångårig erfarenhet av samarbeten i Östersjöregionen. Förutom att svara på frågor och ge råd har Svenska institutet också möjlighet att ge finansiering till insatser för att arbeta i Östersjösamarbeten.

Så här uppmärksammas ert arbete med Östersjöstrategin!

Hur fångas det upp att exempelvis en kommun eller region genomför ett projekt i linje med Östersjöstrategin?

Tillväxtverket gör varje år en rapport på uppdrag av regeringen om det svenska genomförandet av Östersjöstrategin. Intresset av att ta del av projekt som bidrar till strategin är stort från EU och även från de 36 svenska nationella myndigheter och samtliga länsstyrelser som har i uppdrag att arbeta med Östersjöstrategin. Regeringskansliet är mottagare av Tillväxtverkets samlade rapport och sprider den vidare till berörda departement.

Tillväxtverkets rapport
Vägen till en Östersjöregion,
finner du på: tillvaxtverket.se/
publikationer

Östersjöstrategin är väl förankrad hos alla medlemsstaters regeringar. I Sveriges regering ansvarar EU-ministern för arbetet med EU:s Östersjöstrategi.

Mer om Sveriges arbete med Östersjöstrategin finner du på www.regeringen.se

Håkan Knutsson

Vd, nätverket
Sustainable Business
Hub, Malmö

Så arbetar vi med Östersjöstrategin!

Varför jobbar ni med Östersjöregionen?

- Vi vill bidra till att utveckla hela Östersjöregionen till våra medlemsföretags hemmamarknad.
- Det finns en stor tillväxtpotential för miljöteknik i regionen, speciellt om man räknar in Ryssland, Vitryssland och även Ukraina.
- Länderna söder om Östersjön har ofta en väldigt positiv inställning till Skåne, Sverige och Skandinavien. Vi har alltså fördelar där som inte bör försummas.

Vad är mest givande med samarbetet?

- Det finns en positiv anda till förändring och förbättring.
- Mötet med människor och affärsmän från näraliggande men ändå delvis andra kulturer. Vi har många likheter men det finns skillnader som är utvecklande. Det kommer att finnas intressanta arbetsuppgifter där under överskådlig framtid.

Vilka råd vill du ge till andra som är intresserade av att börja jobba med samarbete i Östersjöregionen?

- Ha uthållighet, tålamod och närvaro.
- Tänk ur ett kundperspektiv, inte ur vår egen gynnade tillvaro.
- Närma dig marknaderna och människorna med ödmjukhet. De är oftast välutbildade, seriösa och har inställningar som kan berika oss själva, förutom de rent affärsmässiga vinsterna.

Annika Lundqvist

Enhetschef,
Internationella
kontoret,
Gävle kommun

Så arbetar vi med Östersjöstrategin!

Varför jobbar ni med Östersjöregionen?

– Vi utgår från vår *Vision 2025* och våra kommunmål och ”dockar” dem i ett flernivåperspektiv med Östersjöstrategin och Europa 2020-strategin. Inom de områden som sammanfaller söker vi möjligheter till samarbete med andra.

Kan du nämna något exempel på frågor som ger mervärde om man arbetar med ett Östersjöperspektiv?

– Många av de utmaningar som vi står inför delar vi med städer och regioner i andra länder inom Östersjöområdet. Vi har under denna programperiod deltagit i flera projekt med koppling till Östersjöstrategin. Det är projekt där samarbete med andra leder till konkret utveckling och nytta både lokalt och transnationellt.

– Ett exempel är projektet *Baltic Climate* där effekterna av klimatförändringar studerats, dels för att ge input till förändring av exempelvis bygglovsföreskrifter och dels för att se över möjligheter att utveckla nya tjänster och produkter.

I projektet *SMOCS* har Gävle Hamn utvecklat en metod för att omvandla förorenade muddermassor till byggmaterial. Ytterligare ett exempel är *Bridging Baltic*, ett projekt för att nå ut med kultur till nya målgrupper.

Vilka råd skulle du vilja ge till andra som vill börja jobba med Östersjösamarbeten?

- Tro på att samarbete med andra leder till utveckling.
- Utgå från egna mål och planer, sätt dem i ett större perspektiv och sök möjligheter till samarbete.
- Använd befintliga, upparbetade kontakter (till exempel vänorter och internationella nätverk – såsom *Union of Baltic Cities*) och sök nya kontakter genom att delta i tematiska konferenser.
- Investera i den egna projektorganisationen – styrgrupp, projektledning, ekonomi. Detta för ett bra genomförande och god implementering av projektresultat i den egna organisationen.

Matilda Gradin
Miljöstrateg,
Trelleborgs kommun

Så arbetar vi med Östersjöstrategin!

Varför jobbar ni med Östersjöregionen?

– Trelleborgs kommun är beroende av ett levande hav för näringsliv och god livskvalitet. Vi ser tydliga effekter av övergödningen exempelvis i form av förändrade ekosystem med mer fintrådiga alger. Vi har även en stor hamn med gods- och färjetrafik till Polen och Tyskland som är viktig för kommunen men samtidigt påverkar miljön. Eftersom vi delar ett gemensamt hav är det självklart viktigt att samarbeta kring frågor som rör utsläpp, motåtgärder, regler för sjöfarten osv.

Vad är mest givande med samarbetet?

– Ny kunskap och nya perspektiv som kommer av ett samarbete.

– Möjligheter att söka gemensamma EU-medel och därigenom få möjlighet till större och bättre miljöåtgärder än vad som ryms inom en kommunal budget.

Vilka råd skulle du vilja ge till andra som är intresserade av att börja jobba med samarbete i Östersjöregionen?

- Var noga i ansökningsfasen och försök hitta bra partners som har liknande mål.
- Bli inte alltför stressad över administrationen.
- Våga testa, det är roligt och ofta ett lyft för organisationen.

Hans Bjurbäck
Regionförbundet
Östsam

Så arbetar vi med Östersjöstrategin!

Varför jobbar ni med Östersjöregionen?

– Regionförbundet Östsam pekade redan 1996 ut Östersjöregionen som viktig för samarbete. Det ledde till att vi skapade en särskild funktion som ger stöd till förbundets verksamhetsområden och medlemmar i bevakningen av Östersjöinriktade frågor. Det handlar om att stimulera, utveckla och koordinera relationer, kompetens, information och samverkansprojekt (särskilt från EU-program) tillsammans med partners från Östersjöregionen.

Kan du nämna något exempel på frågor som ger ett mervärde om man arbetar med dem i ett Östersjöperspektiv?

– Vi använder vårt väl utvecklade nätverk i Östersjöregionen för att arbeta med frågor som är viktiga för oss, till exempel regional utvecklingsplanering. Ett projekt har handlat om hur man kan utveckla regioner som ligger i skuggan av storstadsområden. Då samarbetade vi med partners i Finland, Litauen och Polen.

I projektet *Baltic Eco Mussel* samarbetar vi med Finland, Estland och Lettland omkring hur musselodling kan användas både för att skapa arbetstillfällen i skärgården och rena vattnet i Östersjön.

Vilka råd vill du ge till andra som är intresserade av att börja jobba med samarbete i Östersjöregionen?

- Skaffa ett bra nätverk med partners som du kan lita på och håll nätverket levande. Bevaka hur de egna idéerna för samarbete matchar mot EU-programmen.
- Ta gärna hjälp av de möjligheter till såddfinansiering som finns för att utveckla er projektidé.

Finns det pengar att söka i Östersjöstrategin?

Läs mer om finansiering av insatser hos:

Svenska institutet
Östersjösamarbete

Tillväxtverket

www.balticsea-region-strategy.eu

Svenska ESF-rådet

Östersjöstrategin är en vägledning och hjälp för att prioritera och samlas kring gemensamma insatser – det finns inga särskilda pengar avsatta till strategin. Däremot finns det program där man kan söka pengar för att stödja samarbetsinsatser i Östersjöländerna.

Under programperioden 2014–2020 finns det möjlighet att söka pengar för gränsöverskridande samarbete i de flesta EU-programmen, till exempel Europeiska regionalfonds-, socialfonds- och landsbygdsprogrammen.

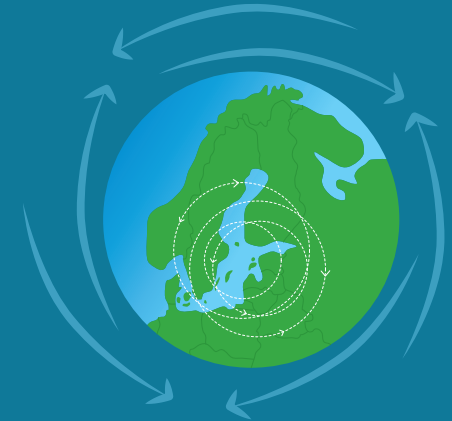
EU:s strategi för Östersjöregionen finns inskriven i programmen, vilket innebär att samarbetet i Östersjöregionen uppmuntras ännu mer än tidigare.

Så här hänger det ihop!

Olika strategier, planer och program påverkar arbetet med utvecklingsfrågor lokalt och regionalt. Det betyder inte att det finns en motsättning mellan dem. Tvärtom. De bygger på varandra. Att arbeta med Östersjöstrategin innebär till exempel att också sträva mot målen i Europa 2020-strategin

* RUP (regionala utvecklingsplaner)
RUS (regionala utvecklingsstrategier)

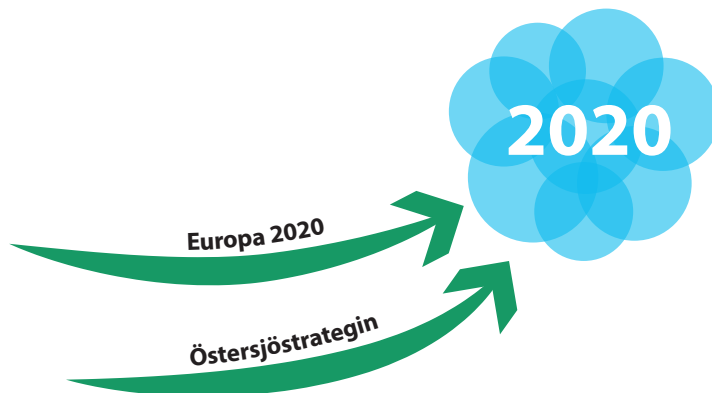
Varför en gemensam strategi för just Östersjöregionen?

- I Östersjöregionen finns våra främsta handelspartners.
- Vi har gemensamma utmaningar kring miljö, tillväxt och demografi.
- Vi har möjligheter att positionera regionen i ett globalt perspektiv.

Hur förhåller sig Östersjöstrategin till Europa 2020-strategin?

Europa 2020 handlar om smart, hållbar tillväxt för alla. Det är en övergripande strategi för hela EU som stämmer väl överens med ambitionerna i EU:s strategi för Östersjöregionen.

Östersjöstrategin kompletterar Europa 2020 genom att ta sin utgångspunkt i det som är specifikt i Östersjöregionen och som bäst genomförs gemensamt mellan dessa åtta nordliga EU-länder. Det finns alltså ingen motsättning mellan de båda strategierna, tvärtom ska Östersjöstrategin underlätta för Östersjöländerna att nå målen i Europa 2020-strategin.

Vad är det för skillnad på Östersjöstrategin och Östersjöprogrammet?

Östersjöstrategin är ett strategiskt dokument för frågor som är särskilt viktiga för regionen. Östersjöprogrammet är ett av många EU-program som svenska aktörer kan ta del av när det gäller gränsöverskridande samarbete. Östersjöprogrammet är det enda av dessa program som täcker hela Östersjöregionen och därför är det förstås ett vanligt program att söka pengar från för insatser inom Östersjöstrategin. Men alla EU-program i regionen ska bidra till Östersjöstrategin, till exempel Landsbygdsprogrammet, de regionala strukturfondsprogrammen och Europeiska socialfondens program. Det är därför viktigt att uppmärksamma andra möjligheter och att fundera kring en kombination av olika EU-program.

Här finns bra övergripande information på engelska:
www.balticsea-region-strategy.eu

Här hittar du
handlingsplanen:

www.balticsea-region-strategy.eu

För dig som vill gå på djupet

Du som vill fördjupa dig mer om EU:s strategi för Östersjöregionen kan titta i handlingsplanen, adressen står i marginalen på denna sida. Nedan följer en uppräknig av de 17 olika prioritetsområden som finns i planen. Varje punkt motsvarar ett avsnitt som du enkelt kan söka efter.

Rädda havsmiljön

- Agri – Stärka hållbarheten inom jordbruk, skogsbruk och fiske
- Bio – Bevara naturområden och biodiversitet inklusive inom fiske
- Hazards – Minska användningen av och påverkan av farliga ämnen
- Nutri – Minska gödningsämnen i havet till en acceptabel nivå
- Safe – Bli ledande region när det gäller sjöfartssäkerhet
- Secure – Förebygga olyckor på land
- Ship – Bli framgångsregion för ren sjöfart

Länka samman regionen

- Crime – Bekämpa gränsöverskridande brottslighet
- Energy – Förbättra tillgång till och effektivitet och säkerhet när det gäller energimarknaderna
- Transport – Förbättra interna och externa transportlänkar

Öka välståndet

- Culture – Utveckla och främja gemensam kultur och kulturell identitet
- Education – Utveckla innovativ utbildning och satsa på ungdomsfrågor
- Health – Förbättra och främja människors hälsa inklusive sociala hälsoaspekter
- Innovation – Använda hela regionens potential inom forskning och innovation
- Internal Market – Undanröja hinder för EU:s inre marknad
- SME – Främja entreprenörskap och stärka tillväxten i små och medelstora företag
- Tourism – Stärka utvecklingen i hela makroregionen genom turism

Horisontella åtgärder

Insatser för att svetsa samman länderna i regionen och därmed stärka samarbetet med Östersjöstrategin

INVOLVE Stärka flernivåstyret inklusive civilsamhället, företag och akademi.

NEIGHBOURS Öka samarbetet med länder i gränsområdet runt Östersjöregionen för att hantera gemensamma utmaningar i Östersjöregionen.

PROMO Öka gemensam marknadsföring och genomföra insatser för att bygga en regional identitet.

SPATIAL PLANNING Uppmuntra användning av maritim och landbaserad planering i alla medlemsländer runt Östersjön och utveckla ett gemensamt synsätt för gränsöverskridande samarbete.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND BIO-ECONOMY Hållbar utveckling med fokus på klimatförändringarna.

Erika Hinz
Administrativ chef,
Stiftelsen
Teknikdalen,
Borlänge

Så arbetar vi med Östersjöstrategin!

Varför jobbar ni med Östersjöregionen?

– Östersjöregionen är en viktig marknad för våra företag och de kontakter vi har med näringslivsorganisationer kan vara till stor hjälp i affärssammanhang. Östersjöregionen har stor utvecklingspotential och vi tror att samarbeten stärker både oss och företagen på den globala marknaden.

Vad är mest givande med samarbetet?

– Erfarenhetsutbyten kring inkubatorer och finansiering.

Vilka råd vill du ge till andra som är intresserade av att börja jobba med samarbete i Östersjöregionen?

- Skapa nätverk med liknande organisationer.
- Var öppen för att lära och ta intryck av andras erfarenheter.

På följande sidor kan du läsa om några av de projekt som olika kommuner och regioner bedriver i Östersjöregionen.

Projektexempel

Kritisk massa viktigt för utvecklingen av nanoteknik

”Det har fungerat väldigt bra och har lett till flera nya innovativa produkter.”

– Det finns en stor potential för tillväxt i näringslivet när det gäller nanoteknologi och smarta material, säger Lars Montelius, professor vid Lunds Universitet.

Vi har byggt upp ett bra samarbete främst med Danmark, norra Tyskland och Baltikum genom en rad projekt de senaste åren.

I samarbetet ingår, förutom forskningsmiljöer i de olika länderna, även kommuner, regioner och näringslivet. Lars Montelius understryker att projekten framför allt bidrar till att ge legitimitet för att samla aktörer som man normalt sett inte har ett så tätt samarbete med.

– Samarbetet har bland annat bidragit till att vi har öppnat upp forskningsinfrastruktur för små och

medelstora företag i regionen, som har kunnat utvecklas.

Ett exempel är universitet i Tartu, Estland, som bjuder in lokala företag som kan få del av forskningen.

– Det har fungerat väldigt bra och lett till flera nya innovativa produkter, säger Lars Montelius. Samma slags samarbete har vi med svenska företag. Vi har byggt upp ett nätverk med mer än 2 000 namn på personer inom företag och organisationer i det större Öresundsområdet med verksamhet kopplad till smarta material och nanoteknologi.

Vill du ha mer information kan du kontakta professor Lars Montelius på lars.montelius@ftf.lth.se

Projektexempel

Demonstrationsgårdar visar vägen till miljövänligt jordbruk

Projektet *Baltic Deal* arbetar med att sprida kunskap om konkreta åtgärder för att lösa jordbrukets miljöpåverkan.

Projektets långsiktiga mål är att minska utsläppen av näringsämnen av kväve och fosfor från gårdarna i Östersjöregionen för att minska övergödningen. Övergödning leder till en rad problem som förstör miljön för såväl människor som djur. Sverige med Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, är en av sju partners i projektet.

”Projektets långsiktiga mål är att minska utsläppen av näringsämnena kväve och fosfor.”

Baltic Deal har byggt upp ett nätverk med 118 demonstrationsgårdar i länderna runt Östersjön för att visa hur miljöpåverkan kan minskas samtidigt som lantbrukarna behåller sin lönsamhet och konkurrenskraft.

– Vi har god kunskap om vad som behöver göras, säger Stina Bergström, LRF. Genom *Baltic Deal* har vi skapat en viktig kunskapsöverföring mellan bondeorganisationer, rådgivningsorganisationer och lantbrukare både inom länderna och över landsgränserna.

– Men investeringar kostar och det kan behövas någon form av stöd för att ge bönderna möjligheter att investera i nya gödselspridare, nya gödselbehållare, ombyggnad av stallen eller annat som gör gården mer miljövänlig.

Vill du ha mer information om *Baltic Deal* kan du gå in på Lantbrukarnas Riksförbunds hemsida. Du kan även kontakta Stina Bergström på stina.bergstrom@lrf.se

Projektexempel

Flernivåstyrning ger effektivare planering

”Vi behöver få en bättre förståelse för olika planeringskulturer i Östersjöregionen.”

För att få till stånd välplanerade och effektiva transporter i Östersjöregionen räcker det inte att en region eller en kommun identifierar behoven och står för planeringen. Den statliga nivån måste oftast också finnas med som finansiär och med expertis.

Det kallas flernivåstyrning och handlar om hur beslut fattas på bästa möjliga sätt i samspel mellan olika nivåer i samhället. Flernivåstyrning är en väg till resurseffektiv verksamhet. Man måste också planera tillsammans med andra länder för att transportsystemet som helhet ska fungera.

– I värsta fall lägger man en planering på ena sidan gränsen som inte alls hänger ihop med det som sker på den andra sidan, säger Mathias Roos, ansvarig för projektet *BSR TransGovernance* i Region Blekinge.

– Vi behöver få en bättre förståelse för våra olika planeringskulturer i Östersjöregionen och vem som gör vad i planeringen och implementeringen.

I projektet deltar 23 partners från alla EU-länder runt Östersjön samt Norge.

– Vi har fått stöd från samtliga transportministerier i Östersjöregionen för att utveckla effektivare arbetssätt för planering och genomförande av transportinfrastruktur, säger Mathias Roos. Ett av målen är att utveckla ett gemensamt forum där man kan lyfta gränsöverskridande planeringsfrågor. Ett sådant forum saknas i dagsläget.

Läs mer om projektet på
www.transgovernance.eu eller kontakta
mathias.roos@regionblekinge.se

Projektexempel

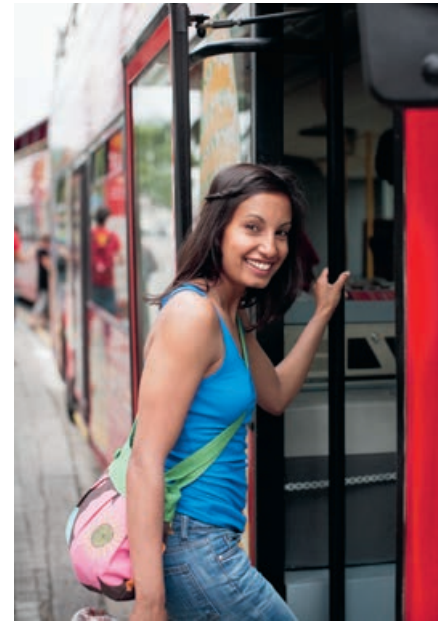
Förenklat resande utan bil

Bättre information till resande, samordnade tidtabeller och utbyggd anslutningstrafik underlättar för resande utan bil i Östersjöregionen.

Tidigare hörde det inte till vanligheten att nyttja färjetrafiken mellan Karlskrona och Gdynia om man inte hade bilen med sig. Men tack vare ett samarbetsprojekt har detta blivit möjligt, vilket har gett märkbara resultat.

– Vi har ökat andelen fotresenärer med 9 procent tack vare samarbetet, säger Leif Petersson i Karlskrona kommun. Förutom att vi förbättrat servicen för resande har vi, tack vare att många numera lämnar bilen hemma, frigjort utrymme på färjorna för gods. Sammantaget gör det att vi kan använda färjetrafiken mer effektivt. Det är viktigt med tanke på att mängden gods ökar och att vi vill kunna jobba mer miljömässigt.

”Vi har ökat andelen fotresenärer med 9 procent tack vare samarbetet.”

Vill du ha mer information? Gå in på www.interfaceproject.eu/

Projektexempel

Gemensamma lösningar för den åldrande befolkningsstrukturen

Den demografiska utvecklingen i Östersjöregionen med allt fler äldre och färre yngre ställer krav på nytänkande i samtliga länder runt Östersjön.

– Vi kan inte bara hoppas på ökad inflyttning. Vi måste ta till vara de människor vi har, annars klarar vi inte samhällsservicen i våra bygder, säger Ewa Hedkvist Petersen på Landstinget i Norrbotten som har arbetat med demografifrågan i ett avslutat och ett kommande nytt projekt i Östersjöregionen.

Att samarbeta mellan länderna ser hon som helt naturligt eftersom problemen är de samma i hela regionen.

– Vi har samma utmaningar. I alla fall utanför storstadsområdena.

Enligt Ewa Hedkvist Petersen finns det mycket kunskaper i våra grannländer som vi kan dra nytta av.

– Finland ligger långt framme i forskningen om äldre medan Norge har en äldrepolitik som vi kan lära av. När det gäller åldersmedvetet ledarskap i arbetslivet har man ar-

betat länge med frågan i Tyskland, säger Ewa Hedkvist Petersen.

Best Agers-projektet har visat att äldre människor kan bidra till ekonomisk verksamhet och innovationsprocesser, inte bara genom att stanna kvar på arbetsmarknaden utan också i flera andra roller. Till exempel som mentorer, ledande rådgivare eller entreprenörer.

– För att det ska fungera väl ställer det krav på ändrat synsätt och attityder inte minst när det gäller ledarskapet.

”Vi måste ta till vara de människor vi har, annars klarar vi inte samhällsservicen i våra bygder.”

Den frågan är aktuell i det nya projektet, *Best Agers Lighthouses*, där åldersmedvetet ledarskap kommer att testas i åtta företag och offentliga institutioner i Östersjöregionen. Projektet ska resultera i goda exempel på hur företag, för att underlätta generationsväxlingen, kan behålla anställda längre upp i åldrarna och främja samarbete mellan olika åldersgrupper.

Vill du läsa mer om projektet Best Agers?
Gå in på www.best-agers-project.eu/

Östersjöstrategin för nybörjare

Arbetar du med att utveckla din kommun eller region?

Är du nyfiken på vad EU:s strategi för Östersjöregionen är och vilken nytta du skulle kunna ha av den?

Den här broschyren är för dig som vill ha en snabb och enkel ingång till Östersjöstrategin. Varför är det så viktigt att samarbeta med andra i just Östersjöregionen och varför har EU tagit fram en strategi för det området? Hur hänger allt ihop och vad är det egentligen för skillnad mellan EU:s Östersjöstrategi, Europa 2020 och Östersjöprogrammet?

Det och mycket annat svarar vi på i den här broschyren. Framförallt berättar vi om vilken användning en svensk kommun eller region kan ha av Östersjöstrategin och hur man gör om man vill arbeta med ett projekt. Du kan även läsa om pågående projekt samt möta projektledare som delar med sig av sina råd.